

POWSZECHNOŚĆ (21) *sb f*

Oba o oraz e prawdopodobnie jasne (tak w powszechny oraz -ość).

*sg N powszechność (1). ◇ G powszechności (6). ◇ D powszechności (2). ◇ A powszechność (6).
◇ I powszechnością (4). ◇ L powszechności (2).*

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

*Bycie powszechnym; odnoszenie się do ogółu, ogólność; generalitas Modrz; universitas Vulg (21) :
Powłzechności tak nąśládować będzim: iefli tę iednę wiarę zá prawdziwą mieć będzim/ którą
włzyłtek po świecie Kościoł wyznawa. *WujJud* 38; *WujJudConf* 129v; *SkarJedn* 25 [2 r.]; Chrześcijáni
[...] w wierze y w religiey máią fię trzymać powłzechności/ to iefł ftárey y vbitey drogi. *WujNT* 253;
[Abowiem tho Słowo/ Katholica/ co my Powłzechnym dobrze á włafnie wykłádamy/ dwoiáką ma
w łobie Powłzechność *HerbOdpow* T3].*

*powszechność czego (1): włzákże z tego [z pism św. Ephrema] co iefł z Syryifkiego y Greckiego
ięzyká przełożono: dofyć fię doftátecznie pokázuie/ ftárowieczność Apoftoľką y powłzechność náuki
kościola Rzymfkie⁸⁰ *SkarŻyw* 119.*

*powszechność czyja [w tym: G sb (6), pron poss (1)] (7): Ktore przyrodzenie kiedyby mowił/
ázaby tak nierzekł/ że ná włzytek ludzki narod iednáko fię wylał: o włzytki fię fyny iednáko
ftára: włzytkich żywot iefł mu namilfzy [...]? Lecż by fię tu kto zpośrzodku Polfki nagle wyrwawfzy
rzekł: Nie mow tak przyrodzenie w náfzey Rzeczypoľpolitey: wktorey odftápiłifmy od tey twey
powłzechności/ y od fpolnego włzytkich nas pod iedno práwo zámknienia. *ModrzBaz* 142v;
kácerłtwo [...] w ciemności y wkáćie iednym zwodzác przed światłością fie powłzechności Doktorow
y páłterzow kościelnych kryie. *SkarJedn* 27; PRZENayświętfzey y nierozdzielney Troycy [...] y
włzyłtkich Świętych powłzechności/ niechay będzie wiekuiłta cześć y chwałá/ od ftworzenia
włzelkiego. *LatHar* 635, 106. Cf »powszechność kościoła«.*

*W połączeniach szeregowych (5): *WujJud* 37v; [katolikami wówczas będzim] iefli poydzim zá
powłzechnością/ stárożytnością/ y zezwoleniem narodow włzytkich *SkarJedn* 26; Iefli v nich [u
heretyków] Kátolicka wiárá: [...] czemu dla niey iefli prawdziwa iefł/ á niebełpieczeńftwá fię bali/
gárdłá fwe⁸⁰ nie náftáwili? Ale znáćfię [!] musi/ iż fwey rzeczy pokátnicj [!] niedufali/ iż fwe wymyfł/
nie powłzechność/ nie zezwolenie narodach [!] włzytkich/ nie słowo Boże/ ktore po włzytkim świecie
zá brzmiáło/ ále fwoie vpodobánia oľobliwe/ przynofzá. *SkarJedn* 29; Tym páłzczem prawdziwego
fłowa Bożego/ kázde fię kácerłtwo pokryć może/ bo kázde z pímmem idzie: ále kościołem [...] żadne
fię błędliwe fekty pokryć nie mogą. wnet poznalż gdy fię w iedność/ wftárożytność/ wpowłzechność
y w łuccesfą od Apoftoľow przybierác chcá *SkarJedn* 36; *WujNT* 509.*

*Wyrażenia: »powszechność kościoła« (3): A tak odrzucamy y gánimy Donáfty/ którzy
Powłzechność Kościołá do Affryki tylko á do fwoich kątow ścifkáli. *WujJudConf* 116v, 129v; *ReszPrz*
91.*

*»pospolita powszechność« (3): prawdziwy Kościoł Boży [...] ma [...] Chryłtufowę iedność/
ftárożytną trfáłość/ poľpolitą powłzechność/ á potomłtwo y rodzaj Apoftoľki/ ktory Succesfą zowá.
SkarJedn 17, 25, d6v.*

Przen [czego] (1) : Y ięzykći/ ieft ogień/ powźzechność (marg) świat (-) nieprawości [Et lingua ignis est, universitas iniquitatis]. WujNT Iac 3/6.

Synonimy: całość, ogulność, pospolitość, wszystkość, zupełność.